

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

FINANSŲ
MINISTERIJA

7-oji tarptautinė vertinimo konferencija

INOVACIJŲ VERTINIMAS IR VERTINIMO INOVACIJOS

2017 m. gegužės 18-19 d.

Sapiegos Vilnius Tech Park | Antakalnio g. 17, Vilnius

KONFERENCIJOS LEIDINYS

PAGRINDINĖ INFORMACIJA

KONFERENCIJOS VIETA

Adresas: Antakalnio g. 17, Vilnius
www.vilniustechpark.com

PAŽINTINĖ EKSKURSIJA

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės Valdovų rūmai, Nacionalinis muziejus

2017 m. gegužės 18 d.
Grupės renkasi 17:45 val. Ekskursijų pradžia 18:00 val.
Adresas: Katedros a. 4, Vilnius
www.valdovurumai.lt

PRIĖMIMAS

Artis Centrum viešbutis | Restoranas „La Traviata“

2017 m. gegužės 18 d., pradžia 19:00 val.
Adresas: Totorių g. 23, Vilnius
www.artis.centrumhotels.com

KONFERENCIJOS PRIĖMIMAS IR EKSKURSIJA

Maloniai kviečiame visus konferencijos svečius dalyvauti priėmime, kurį pradėsime pažintine ekskursija po Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmus, o vėliau persikelsime į Artis viešbutyje įsikūrusį restoraną „La Traviata“ maloniems pokalbiams.

Ekskursijos vyks anglų ir lietuvių kalbomis. Grupės bus sudaromos pagal išankstinės registracijos į renginį metu patvirtintų dalyvių skaičių. Jei neplanavote dalyvauti ekskursijoje ir priėmime, tačiau konferencijos metu nusprendėte prisijungti, prašome apie tai pranešti konferencijos sekretoriatui renginio registratūroje.

VISIONARY
ANALYTICS

www.visionary.lt

Jei kiltų klausimų, kreipkitės el. paštu: evaluation2017@visionary.lt

SVEIKI ATVYKĘ!

Mieli konferencijos dalyviai,

Lietuvos Respublikos finansų ministerija, būdama atsakinga už Europos Sąjungos (ES) struktūrinių ir investicijų fondų valdymą bei vertinimą, džiaugiasi, galėdama Jus pasveikinti 7-ojoje tarptautinėje vertinimo konferencijoje.

Šiomet konferencijos tema – „**Inovacijų vertinimas ir vertinimo inovacijos**“. Daugiausia dėmesio skirsime dviem pagrindinėms temoms:

- ES investicijų programų ir kitų viešosios politikos sričių *inovacijų vertinimui*, įtraukdami ir sumanios specializacijos strategijų vertinimus, bei
- *inovacijoms vertinime*, apimdami metodines inovacijas, taip pat naujoviškus vertinimo rezultatų naudojimo ir sklaidos būdus.

Inovacijų tema pasirinkta neatsitiktinai. 2014–2020 metų ES sanglaudos politikoje, siekiant strategijoje „Europa 2020“ numatytų tikslų, ypač pabrėžiama ES fondų investicijų efektyvumas ir rezultatų svarba. Viena iš prioritetinių investavimo sričių – moksliniai tyrimai, technologinė plėtra ir inovacijos.

Europos Komisija, pripažindama mokslinių tyrimų ir inovacijų svarbą, 2014–2020 metams kaip vieną iš *ex ante* sąlygų nustatė sumanios specializacijos strategiją. Ją turi parengti kiekviena valstybė narė, investuojanti į mokslinius tyrimus ir inovacijas. Būtent taip šio laikotarpio investicijos nukreipiamos į vieną svarbiausių prioritetinių sričių, kurioje tikimasi didžiausio proveržio ir pridėtinės vertės. Vertinimas kaip įrodymais grįsto valdymo instrumentas svariai prisideda prie šių investicijų tobulinimo.

Kita vertus, ES fondų investicijų poveikį ir efektyvumą nustatome, atlikdami vertinimus. Jie mums leidžia objektyviai pamatuoti viešųjų intervencijų vertę, parodo kryptis ir būdus, kaip tobulinti šias intervencijas, siekiant geriausio rezultato. Todėl svarbu, kad vertinimas kaip instrumentas taip pat tobulėtų. Turime ieškoti naujų požiūrių ir patikimesnių vertinimo metodų bei būdų. Turime siekti inovacijų ir vertinime.

Tikimės, kad ši konferencija taps puikia tarptautine platforma, skirta pasidalyti geriausiomis idėjomis ir praktikomis, paskatins tinklaveiką ir abipusį mokymąsi.

Linkime Jums naujų žinių ir malonaus laiko!

Loreta MASKALIOVIENĖ

*Lietuvos Respublikos
finansų viceministrė*

GALUTINĖ PROGRAMA

PIRMOJI DIENA | 2017 m. gegužės 18 d., ketvirtadienis

8.00 – 9.00 Registracija ir pasitikimo kava

9.00 – 9.45 Konferencijos atidarymas ir sveikinimo žodis

Loreta MASKALIOVIENĖ, Lietuvos Respublikos finansų viceministrė

Daria GISMONDI, Europos Komisijos Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato (DG REGIO) Vertinimų ir Europos Semestro skyriaus vadovo pavaduotoja

Martina KADUNC, Europos Komisijos Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinio direktorato (DG RTD) Politikos formavimo ir koordinavimo padalinio Vertinimų skyriaus politikos analitikė

9.45 – 12.00 A PLENARINĖ SESIJA. Vertinimo ateitis: svarbiausi kaitos veiksniai ir jų poveikis

Moderatorius: Ramūnas DILBA, LR finansų ministerijos Europos Sąjungos investicijų departamento direktorius
Kartu moderuoja: dr. Žilvinas MARTINAITIS, UAB „Visionary Analytics“ partneris ir tyrimų vadovas, Lietuva

Kompleksiški ateities iššūkiai – galimybės ir grėsmės visuomenėms

Dr. Juha KASKINEN, Suomijos ateities tyrimų centro direktorius, Turku universitetas (Turku ekonomikos mokykla)

Europos tyrimų ir inovacijų programų vertinimas – pasiekta pažanga ir neišspręsti klausimai

Dr. Peter FISCH, nepriklausomas tyrimų politikos analitikas, Vokietija

Piramidės suardymas. Kaip išvengti nuolatinio klausimo: kaip tyrimai gali daryti poveikį priimamiems sprendimams?

Bénédict WAUTERS, Flamanų užimtumo ir socialinių reikalų ministerijos direktorius (Europos socialinio fondo departamentas), Belgija

Vertinimo sistemos vystymasis: Lietuvos atvejis

Ramūnas DILBA, LR finansų ministerijos Europos Sąjungos investicijų departamento direktorius

Plenarinės sesijos apibendrinimas ir pagrindiniai konferencijos klausimai

12.00 – 13.30 Pietūs restorane

13.30 – 15.00 B-C PARALELINĖS SESIJOS. Teminiai inovacijų vertinimai

**B SESIJA: EKONOMINĖS PERSPEKTYVOS:
iššūkiai ir galimybės**

Moderatorė: Daria GISMONDI, Europos Komisijos Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato (DG REGIO) Vertinimų ir Europos Semestro skyriaus vadovo pavaduotoja

Programos „Horizontas 2020“ tarpinių vertinimų pamokos

Martina KADUNC, Europos Komisijos Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinio direktorato (DG RTD) Politikos formavimo ir koordinavimo padalinio Vertinimų skyriaus politikos analitikė

Kompleksiškumo valdymas – prisidėjimo analizė įžvalgos paramos didelėms įmonėms vertinime

Dr. Jan-Philipp KRAMER, Prognos AG vyr. projektų vadovas, Belgija ir András KASZAP, KPMG vyr. vadovas, Vengrija

Regioninis inovacijų paradoksas – ar naujos ESIF politikos kryptys sumažins atotrūkį? Pirmosios įžvalgos iš MTEPI vertinimo

Dr. Agnė PALIOKAITĖ, UAB „Visionary Analytics“ direktorė, ir Pijus KRŪMINAS, UAB „Visionary Analytics“ tyrėjas, Lietuva

Kaip nauji verslo modeliai keičia verslo aplinką

Katre ELJAS-TAAL, Technopolis Group Baltics direktorė, Estija

Diskusija ir sesijos apibendrinimas

**C SESIJA: SOCIALINĖS PERSPEKTYVOS:
iššūkiai ir galimybės**

Moderatorius: dr. Jiří REMR, Vertinimų ir socialinės analizės instituto vyr. tyrėjas ir vertintojas, Čekija

Didokų duomenų analizė – galimybės vertinimams

Dr. Žilvinas MARTINAITIS, UAB „Visionary Analytics“ partneris ir tyrimų vadovas, Lietuva

Inovatyvus požiūris į švietimo politikos vertinimą. Reformos Vengrijoje atvejo studija: privalomojo mokyklinio ugdymo amžiaus pailginimas daro tiesioginę įtaką mokinių pasirinkimo galimybėms vidurinėje mokykloje ir didina profesinę mokyklą nebaigusiujų skaičių

Dr. Anna ADAMECZ-VÖLGYI, Budapešto politikos analizės instituto tyrėja, Vengrija

Ne vien BVP, arba kaip ES investicijos keičia gyvenimo kokybę: sudėtinių indeksų naudojimas poveikio vertinimuose

Dr. Klaudijus MANIOKAS, UAB „ESTEP Vilnius“ valdybos pirmininkas, ir Neringa VIRŠILINĖ, UAB „ESTEP Vilnius“ Vertinimo grupės vadovė, Lietuva

Sisteminis mąstymas vertinant 4-ąją pramonės revoliuciją

Weronika FELCIS, nepriklausoma vertinimo konsultantė, Lenkija-Latvija

Diskusija ir sesijos apibendrinimas

15.00 – 15.30 Kavos pertrauka ir dalyvių tinklaveika

15.30 – 17.00 D PLENARINĖ SESIJA. Metodinės inovacijos: tyrimų struktūra, metodai ir jų poveikis vertinimams

Moderatorė: Martina KADUNC, Europos Komisijos Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinio direktorato (DG RTD) Politikos formavimo ir koordinavimo padalinio Vertinimų skyriaus politikos analitikė

Verslo paramos priemonių vertinimas: Bajeso tinklų analizės metodo taikymas
Emanuela SIRTORI, CSIL Pramonės studijų centro partnerė ir projektų vadovė, Italija

Netradicinių kontrolinių grupių sudarymas atliekant kontrafaktinius MTEP poveikio vertinimus
Haroldas BROŽAITIS, Viešosios politikos ir vadybos instituto direktorius, ir Vilius STANČIAUSKAS, tyrimų vadovas ir vyr. tyrėjas, Lietuva

Netikėti būdai siekiant tikėtinų rezultatų: ES transporto projektų vertinimas Estijoje naudojant erdvinį duomenų analizę ir mobilios padėties nustatymo duomenis
Katrini PIHOR, Politikos studijų centro PRAXIS valdybos narė ir Ekonominės politikos programos vadovė, Estija

Diskusija ir sesijos apibendrinimas

18.00 – 21.00 Gido vedama ekskursija po Lietuvos Valdovų rūmus ir priėmimas ARTIS Centrum viešbutyje

ANTROJI DIENA | 2017 m. gegužės 19 d., penktadienis

8.15 – 9.00 Registracija ir pasitikimo kava

9.00 – 9.15 Konferencijos antrosios dienos atidarymas

Ramūnas DILBA, LR finansų ministerijos Europos Sąjungos investicijų departamento direktorius

9.15 – 10.30 E PLENARINĖ SESIJA: Dalyvavimu grįstas vertinimas: pagrindiniai klausimai ir atsakymai

Moderatorius: dr. Žilvinas MARTINAITIS, UAB „Visionary Analytics“ partneris ir tyrimų vadovas, Lietuva

Atviras viešasis valdymas ir atviros konsultacijos: sistemiškas požiūris į vertinimą

Jurgita DOMEIKIENĖ, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo ir socialinės aplinkos departamento direktorė

Bendradarbiavimu grįstas požiūris (angl. co-production) – inovatyvus pagrindas atliekant poveikio vertinimą

Dr. Jiří REMR, Vertinimų ir socialinės analizės instituto vyr. tyrėjas ir vertintojas, Čekija

Dalyvavimu grįsto vertinimo paieškos: keliai ir klystkeliai

Danutė BURAKIENĖ, LR finansų ministerijos Europos Sąjungos investicijų departamento Vertinimo skyriaus vedėja

Diskusija ir plenarinės sesijos apibendrinimas

10.30 – 11.00 Kavos pertrauka ir dalyvių tinklaveika

11.00 – 12.30 F PLENARINĖ DISKUSIJA: Inovacijų vertinimo ateitis

Moderatorius: dr. Mantas VILYS, Lietuvos inovacijų centro direktorius, Lietuva

Įvadas į viešąją ekspertų diskusiją:

Sumani specializacija Lietuvoje: procesas, prioritetai, stebėseną ir pirmieji rezultatai

Simas DUNAUSKAS, Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro (MOSTA) inovacijų politikos analitikas, Lietuva

Sumanios specializacijos strategijos Lietuvoje vertinimas: metodiniai požiūriai

Dr. Žilvinas MARTINAITIS, UAB „Visionary Analytics“ partneris ir tyrimų vadovas, Lietuva

Viešosios ekspertų diskusijos dalyviai:

1. Martina KADUNC, Europos Komisijos Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinio direktorato (DG RTD) Politikos formavimo ir koordinavimo padalinio Vertinimų skyriaus politikos analitikė;
2. Dr. Peter FISCH, nepriklausomas tyrimų politikos analitikas, Vokietija;
3. Dr. Jan-Philipp KRAMER, Prognos AG vyr. projektų vadovas, Belgija;
4. Weronika FELCIS, nepriklausoma vertinimo konsultantė, Lenkija-Latvija;
5. Simas DUNAUSKAS, Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centro (MOSTA) inovacijų politikos analitikas, Lietuva;
6. Dr. Žilvinas MARTINAITIS, UAB „Visionary Analytics“ partneris ir tyrimų vadovas, Lietuva.

Diskusijos apibendrinimas

12.30 – 13.00 KONFERENCIJOS UŽDARYMAS: pamokos, įžvalgos ir tolesni žingsniai GERIAUSIO PRANEŠIMO APDOVANOJIMAI

Moderatorius: Ramūnas DILBA, LR finansų ministerijos Europos Sąjungos investicijų departamento direktorius

13.00 – 14.00 Lengvi užkandžiai

A PLENARINĖ SESIJA. Vertinimo ateitis: svarbiausi kaitos veiksniai ir jų poveikis

Dr. Juha KASKINEN

*Suomijos ateities tyrimų centro direktorius,
Turku universitetas (Turku ekonomikos mokykla)*
SUOMIJA

Kompleksiški ateities iššūkiai – galimybės ir grėsmės visuomenėms

Mūsų pasaulis yra globalus, susijęs, besikeičiantis ir sudėtingas. Susiduriame su daugeliu tarpusavyje susijusių iššūkių ir daugumą iš jų matome kaip grėsmes. Greitai kintanti aplinka žmonėms kelia daug sudėtingų iššūkių, tačiau kartu suteikia ir daug naujų galimybių. Viena vertus, tai kyla iš aplinkos, socialinio kultūrinio ir ekonominio tvarumo poreikių bei atskaitomybės. Tvariai gyvenimui ir tvariems verslams reikalingi naujo pobūdžio tikslai. Kiti svarbūs kaitos veiksniai kyla iš technologinės pažangos ir patobulinimų, pavyzdžiui, skaitmeninimo klasteriuose, daiktų interneto ir didelių duomenų srityse. Be to, stiprėja politikos formavimo ir reguliavimo spaudimas dėl tvarumo. Šie veiksniai gali gerokai sutrikdyti verslo aplinką beveik visose pramonės šakose.

Tikras iššūkis – siekti ekologinio tvarumo, remiantis socialinio tvarumo stiprybėmis ir iš naujo interpretuojant bei permąstant tai, kas yra tas ekonominis, ypač kultūrinis, tvarumas. Atsiranda poreikis sukurti proveržio inovacijas – naujus gaminius, paslaugas, politiką ir praktiką, kurie atitiktų mūsų poreikius naujais būdais. Pagrindiniai atsinaujinimo trukdžiai yra dabartinių ūkio subjektų nenoras keistis, finansinių išteklių trūkumas besivystančiose srityse, lėtai besikeičianti teisinė bazė (ar santvarka) ir visuotinė ekonominių sistemų tarpusavio priklausomybė. Reikia skirti dėmesio visiems šiems trukdžiams. Svarbus veiksnys – vartotojų elgsena, nes ji taip pat veikia naujoviškų produktų, idėjų ir inovacijų pritaikymą. Todėl turime derinti įvairių mokslo sričių žinias su tvirtomis ateities studijų žiniomis, siekdami nustatyti ir iš šaltinių surinkti pagrindinius duomenis bei informaciją, ją analizuoti, naudodami įvairias metodines priemones, įskaitant įžvalgos metodą.

Dr. Peter FISCH

Nepriklausomas tyrimų politikos analitikas
VOKIETIJA

Europos tyrimų ir inovacijų programų vertinimas – pasiekta pažanga ir neišspręsti klausimai

Šiame pranešime analizuojama situacija specifinėje mokslinių tyrimų ir inovacijų politikos srityje, siekiant paskatinti platesnę diskusiją dėl dabartinių vertinimo praktikų pasiekimų ir apribojimų. Pristatymą sudarys trys dalys.

- Pirmoje dalyje bus pateikta įžanga į ES bendrųjų mokslinių tyrimų ir inovacijų programų istoriją, aptarti jų ypatumai. Joje daugiausia dėmesio bus skiriama ankstesnių ir dabartinių vertinimo praktikų, vertinimo rezultatų ir išvadų apžvalgai. Per pastaruosius keturis dešimtmečius Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų politikos vaidmuo ir svarba smarkiai keitėsi, o vertinimas iš papildomos veiklos virto pagrindiniu valdymo įrankiu.
- Antroje pranešimo dalyje bus įvardyti kai kurie pagrindiniai vertinimo kultūros gerinimo visose ES bendrosiose mokslinių tyrimų ir inovacijų programose veiksniai. Tai apima tokius klausimus kaip geresnis duomenų prieinamumas ir griežtesnis sinchronizavimas su politikos sprendimų priėmimo ciklu.
- Baigiamoji dalis bus skirta kritiškai įvertinti dabartinę vertinimo sistemą. Bus svarstoma apie aukštesnių sprendimų priėmėjų lūkesčius, pateiktų įrodymų kokybę ir tinkamumą. Bus mėginama paskatinti bendresnę diskusiją apie programų vertinimo privalumus ir apribojimus platesniame politiniame bei visuomeniniame kontekste.

Bénédicte WAUTERS

*Flamandų užimtumo ir socialinių reikalų ministerijos
Europos socialinio fondo departamento direktorius*
BELGIJA

Piramidės suardymas. Kaip išvengti nuolatinio klausimo: kaip tyrimai gali daryti poveikį priimamiems sprendimams?

Kontrafaktinis poveikio vertinimas (KPV) šiais laikais yra svarbi tema ES struktūrinių ir investicinių fondų (ESIF) vertinimo srityje. Jį labai propaguoja Europos Komisija – pateikia gairių, organizuoja konferencijas ir net yra įsteigusi atskirą šio vertinimo padalinį Jungtiniame tyrimų centre. Tačiau daugumai sunkiai sekasi suderinti programų valdymo realijas su (kvazi)eksperimentinių projektų struktūrų (angl. *design*) prielaidomis. Net tada, kai techniškai įmanoma atlikti tokį vertinimą, jo išvadas ne visada lengva paversti veiksmais. Nenuostabu, kad tvyro įtampa tarp mokymosi ir atskaitomybės. Kodėl ji kyla? Straipsnyje siūloma, kad tie, kurie priima sprendimus dėl vertinimo strategijos, iš naujo apsvaistytų KVP platesnėje mokslinių tyrimų metodų schemoje. Užtuot vadovavęsi hierarchiniu KPV požiūriu – nuo piramidės viršūnės leidžiantis iki teorija grįsto (poveikio) vertinimo (TGPV) viduryje ir kitų vertinimo rūšių piramidės apačioje, – jie turėtų vadovautis integruotu požiūriu. Tai apima veiklos tyrimus kaip bendrą, pamatinį mokslinių tyrimų požiūrį ar metodą. Veiklos tyrimuose retkarčiais atsiranda ir TGPV. O tuose TGPV kartkartėmis prireikia KPV. Toks integruotas požiūris leidžia išvengti atskaitomybės kaip priešpriešos mokymuisi dilemos ir tvariai subalansuoti metodinį griežtumą su įrodymų naudojimu, nukreiptu į įgyvendinimą.

Bus pateiktas straipsnis anglų kalba.

Ramūnas DILBA

LR finansų ministerijos Europos Sąjungos
investicijų departamento direktorius

LIETUVA

Vertinimo sistemos vystymasis: Lietuvos atvejis

Vertinimas Lietuvoje yra gana nesena praktika. Jis kaip sisteminga veikla buvo pradėtas diegti pasirengimo narystei ES laikotarpiu (iki 2004 m.). Vertinimo gebėjimai Lietuvoje imti sistemingai stiprinti nuo 2005 m., daugiausia per vertinimo gebėjimų stiprinimo (VGS) projektus. Per pastarąjį dešimtmetį Lietuvos vertinimo sistemoje buvo padaryta didžiulė pažanga šiose srityse: 1) institucionalizuota vertinimo funkcija ir sukurta gerai veikianti centralizuota ES fondų investicijų vertinimo planavimo bei koordinavimo sistema; 2) išaugo vertinimo apimtys ir kokybė, pradėti naudoti sudėtingi vertinimo metodai; 3) patobulėjo valstybės tarnautojų vertinimo gebėjimai; 4) pagerėjo naudojimas vertinimo rezultatais. Naujausias tyrimas (Ž. Martinaitis et al, 2017) rodo, kad Lietuvos vertinimo sistema yra tarp 2 ir 3 brandos lygio (kur 3 – aukščiausias brandos lygis). Tarptautiniai apdovanojimai pagrindžia šią tendenciją. Tačiau, siekiant stiprinti įrodymais grįsto valdymo kultūrą ir pereiti prie didesnės pridėtinės vertės, reikėtų prisiminti 2007–2013 m. laikotarpio pamokas, taip pat skirti deramą dėmesį dabartiniams ir būsimiems vertinimo iššūkiams.

Pranešimas remiasi 2017 m. kovo mėn. Finansų ministerijos užsakymu UAB „Visionary Analytics“ atlikta vertinimo gebėjimų stiprinimo studija Lietuvoje.

B SESIJA: EKONOMINĖS PERSPEKTYVOS: iššūkiai ir galimybės

Martina KADUNC

Europos Komisijos Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinio direktorato (DG RTD)
Politikos formavimo ir koordinavimo padalinio Vertinimų skyriaus politikos analitikė

BELGIJA

Programos „Horizontas 2020“ tarpinių vertinimų pamokos

Vertinimai sudaro svarbią ES bendrųjų mokslinių tyrimų ir inovacijų programų dalį. Jie sukuria esminę duomenų bazę stebėti mokslinių tyrimų ir inovacijų programų įgyvendinimą, nustatyti būsimų bendrųjų mokslinių tyrimų ir inovacijų programų kryptis. Europos Komisija šiuo metu atlieka programos „Horizontas 2020“ tarpinį vertinimą (jis bus paskelbtas 2017 m. gegužę). Kartu šio tarpinio vertinimo pagrindinis tikslas yra patobulinti programos įgyvendinimą ateinančiais metais, remiantis BP7 programos *ex-post* vertinimo rezultatais ir gaunant kvalifikuotos grupės pagalbą. Be „Horizontas 2020“ teisinių reikalavimų, programa vertinama vadovaujantis penkiais pagrindiniais vertinimo kriterijais, kaip apibrėžta Europos Komisijos Geresnio reglamentavimo gairėse: tinkamumas, veiksmingumas, efektyvumas, darna ir ES pridėtinė vertė. Pranešime daugiausia dėmesio skiriama pamokoms, išmoktoms atlikus šias vertinimo veiklas.

Dr. Jan-Philipp KRAMER

Prognos AG vyr. projektų vadovas,
Brukselio biuro vadovas

BELGIJA

András KASZAP

KPMG vyr. vadovas

VENGRIJA

Kompleksiškumo valdymas – prisidėjimo analizės įžvalgos paramos stambioms įmonėms vertinime

Pranešime daugiausia dėmesio skiriama patirčiai, įgytai atlikus „Paramos stambioms įmonėms“ darbų paketo Nr. 4 *ex-post* vertinimą. Šis vertinimas buvo grindžiamas prisidėjimo analize, jame sujungta priežastingumo procesų struktūra (angl. *design*) su šalių atvejo studijomis mikrolygmeniu, siekiant įvertinti Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) paramos stambioms įmonėms logiką, įgyvendinimą ir veiksmingumą aštuoniuose Europos valstybėse. Vertinime taikyta metodika buvo sukurta konsultuojantis ir bendradarbiaujant su prof. Elliot Stern.

Europos Komisijos REGIO GD užsakymu atlikto vertinimo ataskaita skelbiama:

<https://www.prognos.com/uploads/tx_atwpubdb/20160418_Prognos_wp4_final_en_01.pdf>.

Dr. Agnė PALIOKAITĖ

UAB „Visionary Analytics“ direktorė
LIETUVA

Pijus KRŪMINAS

UAB „Visionary Analytics“ tyrėjas
LIETUVA

Regioninis inovacijų paradoksas – ar naujos ESIF politikos kryptys sumažins atotrūkį? Pirmosios įžvalgos iš MTEPI vertinimo

Nepaisant didelių investicijų į mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų (MTEPI) skatinimą, naujųjų ES šalių narių priartėjimo prie žinių ekonomikos procesas buvo lėtas ir sudėtingas. „Regioninis inovacijų paradoksas“ pasireiškia santykinai didesniu poreikiu finansuoti inovacijas atsilikusiuose regionuose ir jų santykinai mažesniais gebėjimais pasinaudoti inovacijoms skatinti skirtomis viešosiomis investicijomis bei investuoti į inovatyvias veiklas, palyginti su pažangesniais regionais. Įsibėgėjant ES sumanios specializacijos lėšų įsisavinimui, kyla klausimas: kaip turi būti taikoma naujoji ES struktūrinių ir investicinių fondų (ESIF) politika, kad tolygiai augtų regionų absorbciniai gebėjimai diegiant inovacijas, restruktūrizuojant ekonomines veiklas ir pereinant prie žiniomis grįstos ekonomikos. Pranešimas leis žvilgtelėti į ES finansuojamo MTEPI politikos priemonių rinkinio Lietuvoje vertinimo rezultatus. Vertinime naudotos kokybinio ir dalyvavimu grįsto vertinimo metodikos, įskaitant apklausas, atvejo studijas ir tarptautinę lyginamąją analizę. Šie rezultatai ypač aktualūs investuojant ESIF lėšas ir įgyvendinant nacionalines ar regionines sumanios specializacijos strategijas.

Pranešimas grindžiamas ESIF finansuojamų MTEPI priemonių įgyvendinimo pažangos vertinimo rezultatais.
Vertinimo ataskaita ir santraukos bus paskelbtos netrukus: <www.esinvesticijos.lt/lt/es_panaudojamumo_vertinimas>

Katre ELJAS-TAAL

Technopolis Group Baltics direktorė
ESTIJA

Kaip nauji verslo modeliai keičia verslo aplinką

Augantis naudojimas skaitmeninėmis platformomis ir jų plėtra sukūrė daug naujų reiškinų ir galimybių juos komercializuoti. Kaip vieną iš tokių naujų verslo sričių, kuri sparčiai auga ir keičia įprastą ekonominę erdvę, galima įvardyti pavienių asmenų teikiamas paslaugas. Į verslą orientuotas požiūris tradicinėje ekonomikoje juda į vartotoją orientuoto požiūrio link dalijimosi ekonomikoje. Pagrindinės to priežastys yra nauji vartojimo įpročiai ir sparti technologijų raida, leidžianti vykdyti verslą be jokių geografinių apribojimų ir siūlanti geriau vartotojui pritaikytas paslaugas. Naujuose verslo modeliuose pabrėžiama įgūdžių įvairovė ir galimybė dirbti keliems darbdaviams vienu metu, taip užtikrinant lankstų dalyvavimą darbo rinkoje. Greičiausias naujų verslo modelių augimas stebimas transporto, apgyvendinimo, finansų, internetinių įgūdžių (namų ūkio ir profesionalių paslaugų) bei švietimo srityse. Vis dėlto naujieji verslo modeliai kelia daugybę klausimų ir daro neištirtą poveikį vartotojų apsaugos, konkurencijos, apmokestinimo ir darbo rinkos sritims. Tokie pokyčiai verčia mus permąstyti nusistovėjusias darbo prasmės, laiko, karjeros, užimtumo, paslaugos, klientų valdymo sąvokas. Jos tampa įvairiapusės, neapibrėžtos ir išstumia mus iš komforto zonos.

Pranešimas grindžiamas 2016 m. parengta studija apie dalijimosi ekonomikos ekonominius ir teisinius aspektus Estijoje.
Visa ataskaita ir santrauka anglų kalba skelbiama: <<https://www.mkm.ee/sites/default/files/lopparuanne.pdf>>

C SESIJA: SOCIALINĖS PERSPEKTYVOS: iššūkiai ir galimybės

Dr. Žilvinas MARTINAIS

UAB „Visionary Analytics“ partneris ir tyrimų vadovas
LIETUVA

Didųjų duomenų analizė – galimybės vertinimams

Dideli duomenys gali turėti reikšmingą poveikį vertinimų praktikai. Palyginti su kitais duomenų apie viešosiose intervencijose dalyvaujančius ir nedalyvaujančius subjektus šaltiniais, dideli duomenys turi nemažai pranašumų. Santykinai mažais kaštais jie leidžia rinkti informaciją ne apie populiacijos imtį, o apie visą populiaciją, pateikti išsamias laiko eilutes ir kitus duomenis. Iki šiol dideli duomenys vertinimuose buvo naudojami ribotai. Viena vertus, dideli duomenys ne visada yra išsamūs, pasitaiko klaidų, o jiems analizuoti sunkiai pritaikomi standartiniai statistiniai įrankiai. Tai, regis, vertinimus atliekančių institucijų nuomone, riboja jų patikimumą. Kita vertus, techninės ir teisinės kliūtys neleidžia išnaudoti viso didelių duomenų potencialo. Siekiant pademonstruoti didųjų duomenų analizės perspektyvas ir iššūkius, pranešime daugiausia dėmesio skiriama internetinei laisvų darbo vietų duomenų bazei „Vacancy Analytics“, kurią sukūrė UAB „Visionary Analytics“.

Dr. Anna ADAMECZ-VÖLGYI

Budapešto politikos analizės instituto tyrėja

VENGRIJA

Inovatyvus požiūris į švietimo politikos vertinimą. Reformos Vengrijoje atvejo studija: privalomojo mokyklinio ugdymo amžiaus pailginimas daro tiesioginę įtaką mokinių pasirinkimo galimybėms vidurinėje mokykloje ir didina profesinę mokyklą nebaigusiuju skaičių

Straipsnyje nagrinėjamas privalomojo mokyklinio ugdymo (PMU) amžiaus pailginimo nuo 16 iki 18 metų poveikis Vengrijoje, naudojant netolydumų analizės metodą (angl. *regression discontinuity design*). Naujas PMU amžiaus cenzas buvo įvestas visiems, pradėjusiems lankyti pradinę mokyklą 1998 metais. Amžius nustatytas pagal pradinės mokyklos lankymo pradžios taisyklę. Amžiaus taisyklė sukuria netolydumą tikimybei pradėti lankyti mokyklą pagal pailgintą PMU vaikams, gimusiems arti ribinės datos (1991 m. birželio 1 d.). Šią dieną ar vėliau gimę vaikai daug dažniau pradėjo eiti į mokyklą galiojant naujai PMU taisyklei, palyginti su ankstesniais šių metų mėnesiais gimusiais vaikais. Analizuojama asmenų grupė (kohorta) žinojo apie šį pokytį nuo 6 metų. Šis faktas leidžia patikrinti, kiek pailginimas paveikė būsimums sprendimus dėl vidurinės mokyklos profilio pasirinkimo, kurį reikia padaryti sulaukus 14 metų. Teisės aktų pakeitimai lėmė didesnę tikimybę, kad vaikai bus linkę rinktis mokymąsi aukštosiose mokyklose, o ne profesinio mokymo įstaigose. Kartu tikėtina, kad besirenkantieji profesinio mokymo įstaigas dažniau iškris iš sistemos, esant pailgintai PMU amžiaus ribai. Galimi paaiškinimai dėl išaugusio nebaigusiu mokyklos asmenų rodiklio gali būti suprastėjusi mokymo kokybė profesinio ugdymo įstaigose dėl mažėjančio besimokančiųjų srauto ir studentų sudėties pokytis (daugiau studentų patenka iš žemesnių socialinių ir ekonominių sluoksnių).

Straipsnis yra rengiamas. Dėl naujausios jo versijos prašome kreiptis į autorę.

Dr. Klaudijus MANIOKAS

*Valdybos pirmininkas,
ESTEP Vilnius*

LIETUVA

Neringa VIRŠILIENĖ

*Vertinimo grupės vadovė,
ESTEP Vilnius*

LIETUVA

Ne vien BVP, arba kaip ES investicijos keičia gyvenimo kokybę: sudėtinų indeksų naudojimas poveikio vertinimuose

Pranešime pristatomi kompleksinių 2007–2013 m. ES fondų lėšomis finansuotų intervencijų, kuriomis buvo siekiama gerinti gyvenimo kokybę Lietuvoje, poveikio vertinimų rezultatai. Atsižvelgiant į ES iniciatyvą „Ne vien BVP“, šių vertinimų metu buvo siekiama sukurti indeksą, kuris visapusiškai atspindėtų nuo 2007 m. įvykusius demografinius, socialinius, ekonominius ir aplinkos pokyčius šalyje (NUTS1) ir kiekvienoje savivaldybėje (LAU1).

Savivaldybių gyvenimo kokybės indeksą sudarė 38 rodikliai, atspindintys materialines gyvenimo sąlygas, verslo konkurencingumą, viešųjų paslaugų prieinamumą ir kokybę, viešosios infrastruktūros būklę, gyvenamosios aplinkos kokybę ir saugumą, taip pat konkrečios savivaldybės demografinę situaciją. Sudarant gyvenimo kokybės indeksą, vadovautasi geriausia tarptautine gyvenimo kokybės urbanizuotose vietovėse matavimo praktika, ypač J. E. Stiglitz pasiūlytu gyvenimo kokybės loginiu modeliu ir „Eurostat“ atliekamu miestų auditu (angl. *Urban Audit*). Taikant statistinės analizės principus, nustatyta priklausomybė tarp ES fondų investicijų ir gyvenimo kokybės indekso pokyčių. Vertinimo rezultatai vizualizuoti ir pristatyti, pasitelkiant GIS platformą (www.maps.lt/es_statistika). Toliau pateikiami pagrindiniai pranešimo klausimai.

- Kaip nustatyti kompleksinių intervencijų poveikį konkrečiai teritorijai?
- Kokie rodikliai geriausiai atspindi gyvenimo kokybę ir jos pokyčius?
- Kiek gyvenimo kokybę veikia ES fondų investicijos, o kiek – kiti veiksniai?
- Kaip padidinti teigiamą ES fondų investicijų poveikį gyvenimo kokybei regionuose?

Vertinimo rezultatai naudingi ir sprendimų rengėjams, ir vertintojams. Taikant analogišką vertinimo metodiką, vertinimo apimtį galima išplėsti ir kitose ES šalyse ir (ar) regionuose.

Pranešimas grindžiamas dviem atliktais poveikio vertinimais, kuriuose buvo sukurti gyvenimo kokybės indeksai ir išmatuota jų dinamika:

- ES struktūrinės paramos poveikio gyvenimo kokybei, socialinės atskirties ir skurdo mažinimui Lietuvoje vertinimas (2016 m. Europos Komisija pripažino geriausiu užimtumo, darbo įgūdžių ir socialinės aprėpties srityje atliktu vertinimu; vertinimo ataskaita skelbiama: <http://www.esparama.lt/vertinimo-ataskaitos>);
- 2007–2013 metų Europos Sąjungos struktūrinės paramos poveikio Lietuvos miestams ir miesteliams vertinimas (vertinimo ataskaita skelbiama: http://www.esinvesticijos.lt/lt/es_panaudojamumo_vertinimas; interaktyvų vertinimo rezultatų pristatymą galite rasti čia: www.maps.lt/es_statistika).

Weronika FELCIS

Nepriklausoma vertinimo konsultantė

LENKIJA – LATVIJA

Sisteminis mąstymas vertinant 4-ąją pramonės revoliuciją

Mes gyvename laikotarpiu, kuomet plėtros šaltiniai padariniai gali persverti technologinę ir ekonominę pažangą. To įrodymai jau buvo pateikti XX a. viduryje tokiuose įtakinguose veikaluose kaip „Didžioji transformacija“ (Polanyi, 1944 m.), „Ribos augimui“ (Meadows et al., 1972 m.), „Mažas yra

gražus“ (Schumacher, 1973 m.). Juose buvo pateikti neribotos plėtros modelio trūkumai ribotų energijos išteklių kontekste. Lenktyniavimas technologijų ir našumo srityse nuolat kintant politinei aplinkai negali pateikti greitų sprendimų. A. Einšteinas yra pasakęs: „Mes negalime išspręsti problemų, vadovaudamiesi tokiu pat mąstymu, kurį turėjome toms problemoms atsirandant.“ Todėl svarbu suprasti, kaip galime sulėtinti šias lenktynes (Steffen et al., 2015 m.) ir užtikrinti žmonių gerovę nesunaikinant gamtos. Veiksmingas Jungtinių Tautų Darnaus vystymosi tikslų (DVT) įgyvendinimas gali prisidėti prie šio tikslo ir nacionaliniu, ir globaliu lygmeniu. Taigi tam, kad galėtume vertinti šiuolaikines valstybines programas, turime suprasti, jog įvairūs veiksniai gali turėti įtakos daugeliui rezultatų, galinčių sukelti daugialypius poveikius. Mažai žinoma, kokie tiksliai gali būti to priežastiniai ryšiai. Nors kaitos teorija ir naudingumu grįstas vertinimas gali padėti suprasti priežastinius ryšius, sisteminio mąstymo požiūris (angl. *systems thinking analysis*) yra tinkamesnis, norint suprasti globalių ir vietos problemų tarpusavio sąsajas. Pranešime pristatoma: (1) globalių problemų įtakos valstybių viešosioms politikoms kontekstas; (2) alternatyvos į augimą ir plėtrą orientuotam požiūriui DVT kontekste; (3) sisteminio mąstymo požiūrio pagrindai ir jo naudojimo vertinime privalumai.

D PLENARINĖ SESIJA. Metodinės inovacijos: tyrimų struktūra, metodai ir jų poveikis vertinimams

Emanuela SIRTORI

CSIL Pramonės studijų centro partnerė ir projektų vadovė
ITALIJA

Verslo paramos priemonių vertinimas: Bajeso tinklų analizės metodo taikymas

Tradiciniai metodai, naudojami vertinant verslo rėmimo programas, įmonę traktuoja kaip juodąją dėžę, o pagrindinis tokio vertinimo tikslas – pažvelgti, kiek viešoji politika pasiekė planuotą poveikį. Tokiu atveju neieškoma priežastinių ryšių, nes dėmesys sutelkiamas ne į tai, kaip įmonė reaguoja į viešosios politikos intervencijas ir kaip susiformuoja atitinkami poveikiai. Pranešime pristatomas Bajeso tinklų analizės (BTA) (angl. *Bayesian Network Analysis*) pritaikomumas. Tai yra naujas metodas, skirtas ne tik įvertinti dėl intervencijos sukurtą ekonominį poveikį, bet ir atrasti kaitos veiksnius įmonės elgsenoje, kai ji dalyvauja viešosios politikos intervencijoje.

Šį vertinimo metodą sudaro du žingsniai: pirma, remiantis teorija grįstu poveikio vertinimo metodu, rekonstruojama politikos instrumento intervencijos logika; antra, naudojantis BTA, patikrinama teorija. BTA sujungia grafinę žemėlapių analizę su statistine analize ir taip atskleidžia kompleksinę kintamųjų tarpusavio priklausomybę. Skirtingų kaitos veiksnių įmonės elgsenyje jungtinė tikimybė yra įvertinama patvirtinant, paneigiant ar geriau apibrėžiant kaitos mechanizmus ir tikėtinus rezultatus, kuriuos sukurs politikos instrumentas, palyginti su pirmine teorija. BTA gali būti svarbiu įrankiu nustatant ir tikėtinus, ir neplanuotus mechanizmus, kurie paaiškina dėl intervencijos kilusius įmonės elgesio pokyčius ir ekonominės veiklos kintamuosius, priklausančius nuo įmonių ypatumų, atliktų investicijų pobūdžio, gautų investicijų apimties ir kitų veiksnių.

Pranešimas grindžiamas 2007–2013 m. Sanglaudos politikos programų *ex post* vertinimu, daugiausia dėmesio skiriant ERPF ir Sanglaudos fondui, darbų paketui Nr. 2 „Parama smulkioms ir vidutinėms įmonėms – mokslinių tyrimų ir inovacijų skatinimas SVV ir SVV plėtra“. Visos šio vertinimo ataskaitos skelbiamos: <http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/evaluations/ec/2007-2013/#3>.

Pranešimo pagrindu bus parengtas straipsnis, kuris bus pateiktas publikuoti recenzuojamame žurnale.

Haroldas BROŽAITIS

Viešosios politikos ir vadybos
instituto direktorius
LIETUVA

Vilius STANČIAUSKAS

Viešosios politikos ir vadybos
instituto tyrimų vadovas ir vyr. tyrėjas
LIETUVA

Netradicinių kontrolinių grupių sudarymas atliekant kontrafaktinius MTEP poveikio vertinimus

Pranešime pristatoma metodika, kurią Viešosios politikos ir vadybos instituto (VPVI) tyrėjai ir kiti projekto partneriai taikė Europos Komisijos Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinio direktorato (RTD GD) užsakytame vertinime. Vienas pagrindinių vertinimo tikslų buvo kiekybiškai ir metodiškai tiksliai apskaičiuoti ES programų BP7 ir „Horizontas 2020“ ekonominį poveikį (pvz., naujų darbo vietų kūrimą, poveikį BVP, išteklių naudojimui) ir Europos pridėtinę vertę. Visi skaičiavimai, kuriuos atliko VPVI tyrėjai, buvo grindžiami kontrafaktine logika – t. y. apskaičiuoti programų BP7 ir „Horizontas 2020“ poveikiai visuomet buvo lyginami su kontrolinių grupių rezultatais. Vertinimas rėmėsi pažangia metodika ir loginiu modeliu, pagal kuriuos buvo atliekami kiekybiniai skaičiavimai. Šiam tikslui VPVI tyrėjai sukūrė tris netradicines kontrolines grupes MTEP poveikiui vertinti.

- Pirmoje analizėje VPVI tyrėjai lygino BP7 programos naudos gavėjų rezultatus su kitais paraiškos gavėjais, kurie parengė aukštos kokybės pasiūlymus, tačiau niekada nedalyvavo programoje.
- Antroje analizėje VPVI tyrėjai lygino BP7 programos projektuose sukurtų patentų savybes ir tikėtiną komercinę vertę su patentais, kurie nebuvo sukurti programoje, tačiau jų savybės buvo identiškos.
- Trečioje analizėje VPVI tyrėjai atliko neįprastą bibliometrinę analizę ir vertino BP7 tyrėjų parengtas mokslines publikacijas, kurios buvo finansuotos BP7 projektų lėšomis. Kontrolinę grupę sudarė publikacijos, kurias parengė tie patys autoriai už BP7 projektų ribų.

Vertinimas dar yra vykdomas.

Katrin PIHOR

*Politikos studijų centro „Praxis“ valdybos narė ir
Ekonominės politikos programos vadovė*

ESTIJA

Netikėti būdai siekiant tikėtinų rezultatų: ES transporto projektų vertinimas Estijoje naudojant erdvinių duomenų analizę ir mobilios padėties nustatymo duomenis

Transportas yra gyvybiškai svarbus ekonomikos plėtrai nacionaliniu ir regioniniu mastu. Manoma, kad sklandžiai veikianti ir tvari transporto sistema užtikrina mažesnes transporto išlaidas ir leidžia lengviau pasiekti darbo jėgą, vidaus vartotojus, užsienio rinkas ir kapitalą, be to, dažnai manoma, kad tai gali suteikti ekonomikos postūmį visam regionui. Bet ar ši sistema tikrai paveikia verslo vykdymo ir darbo vietų kūrimo vietą? Ar ji turi įtakos įmonių ekonominiams rezultatams?

Atliekant Estijos finansų ministerijos užsakymu vykdomą 2007–2013 m. ES struktūrinių fondų investicijų į transporto sektorių vertinimą, buvo taikoma Estijos verslo registro duomenų erdvinė analizė. Ji derinta su lankytojų mobilios padėties nustatymo duomenimis, transporto objektų poveikio zonos. Vertinimu siekta iširti galimą transporto investicijų poveikį verslo vykdymo vietai, ekonominiams rezultatams ir sukurtoms darbo vietoms. Tyrimą atliko politikos studijų centro „Praxis“ vadovaujamas konsorciumas kartu su LBS Positium OÜ ir Stratum OÜ.

E PLENARINĖ SESIJA: Dalyvavimu grįstas vertinimas: pagrindiniai klausimai ir atsakymai

Jurgita DOMEIKIENĖ

LR Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo ir socialinės aplinkos departamento direktorė

LIETUVA

Atviras viešasis valdymas ir atviros konsultacijos: sistemiškas požiūris į vertinimą

Pranešime bus pristatoma kokybiškesnių ir tvaresnių viešojo valdymo sprendimų paieška, viešųjų konsultacijų būdu įtraukiant visuomenę ir piliečius į tų sprendimų kūrimą. Šiuo metu Lietuvoje nėra vieningos viešųjų konsultacijų vykdymo praktikos, trūksta sistemingai kuriamos valdymo kultūros, kai iš pradžių svarstoma pirminė idėja, ji plėtojama, vertinama kartu su tais, kuriems skirtas tas valdymo sprendimas ar ta viešoji paslauga. Siekiant pakeisti tokią padėtį, rengiami metodiniai dokumentai, organizuojami mokymai, ieškoma gerosios patirties pavyzdžių ir skleidžiama informacija. Vėliau vyks bandomosios viešosios konsultacijos, apimančios visą konsultacijų ciklą, vadovaujantis Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) rekomendacijomis ir gerąja kitų šalių valdymo praktika.

Dr. Jiří REMR

*Vertinimų ir socialinės analizės instituto
vyr. tyrėjas ir vertintojas*

ČEKIJA

Bendradarbiavimu grįstas požiūris (angl. co-production) – inovatyvus pagrindas atliekant poveikio vertinimą

Pastaruoju metu daugelio sureikšminamas kontrafaktinis poveikio vertinimas (KPV) nėra pats tinkamiausias, nes jame pervertinama arba visiškai ignoruojama suinteresuotųjų šalių motyvacija. Daugelis suinteresuotųjų šalių, ypač naudos gavėjai ir (ar) kitos naudą gaunančios šalys, nėra tik pasyvūs šių intervencijų objektai. Jie aktyviai dalyvauja konkrečioje intervencijoje, todėl turi esminės įtakos intervencijos rezultatams. Tai būdinga paslaugų programoms, kur grynąjį poveikį lemia ne tik intervencijos pobūdis, bet ir naudos gavėjų įsitraukimo laipsnis. Bendradarbiavimu grįsto požiūrio koncepcija suteikia naudingą pagrindą vertinti tokias paslaugomis grįstas intervencijas. Pagal šį požiūrį paslaugų teikėjai ir naudos gavėjai kartu kuria rezultatus ir poveikį. Tokiu atveju, matuojant grynąjį poveikį, reikėtų matuoti poveikį, sukurtą drauge su naudos gavėjais.

Pranešimo tikslas – supažindinti su bendradarbiavimu grįstu požiūriu kaip inovatyvia metodine prieiga poveikio vertinimuose ir kritiškai įvertinti jo pagrindinius privalumus ir trūkumus. Šis požiūris iliustruojamas atvejo studija, skirta įvertinti mokymo kursų poveikį. Pateikiami empiriniai duomenys rodo, kaip epistemologiškai gerėja poveikio vertinimas, ir pagrindžia bendradarbiavimu grįsto požiūrio naudą. Pranešime pristatoma svarbiausia šio požiūrio metodologinė raida ir jo pagrindiniai bruožai.

Danutė BURAKIENĖ

LR finansų ministerijos Europos Sąjungos investicijų departamento
Vertinimo skyriaus vedėja

LIETUVA

Dalyvavimu grįsto vertinimo paieškos: keliai ir klystkeliai

2014–2020 m. laikotarpiu buvo pristatyta nemažai naujovių Europos Sąjungos investicijų vertinimo srityje. Metodiniuose dokumentuose tarp kitų naujovių minimas ir dalyvavimu grįstas vertinimas. Siekiant vertinimo kokybės ir geresnio vertinimo rezultatų panaudojimo, ieškant naujų metodinių sprendimų ir inovatyvesnių vertinimo įgyvendinimo būdų, imtasi giliau nagrinėti dalyvavimu grįstą vertinimą: jo privalumus ir trūkumus, galimybes ir naudą.

Šiuo tikslu LR finansų ministerijos užsakytu 2016 m. buvo atliktas metavertinimas dėl dalyvavimu grįsto vertinimo būdo panaudojimo Lietuvoje. Pagrindiniai šio vertinimo klausimai: ar dalyvavimu grįstas vertinimo būdas buvo naudojamas Lietuvoje 2007–2013 m. laikotarpiu, kiek jis buvo naudojamas, kada šis vertinimo būdas pasiteisina ir kuria pridėtinę vertę, o kada – ne, kokios išmoktos pamokos ateičiai.

Atliktas metavertinimas parodė, kad vertinimas kaip dialogas su suinteresuotosiomis šalimis tebėra svarbus iššūkis, siekiant sistemingai aukštos vertinimų kokybės ir rezultatų panaudojimo. Tikimasi, kad atlikta metaanalizė, diskusijos su Vertinimo koordinavimo grupės nariais ir parengtos metodinės gairės paskatins platesnį ir kokybišką dalyvavimu grįsto vertinimo taikymą. Tai leistų nuosekliai įtraukti sprendimų priėmėjus ir kitas suinteresuotąsias šalis bei paskatintų platesnį vertinimo rezultatų naudojimą.

Pranešimas grindžiamas 2017 m. kovo mėn. LR finansų ministerijos užsakytu UAB „Visionary Analytics“ parengtu metavertinimu dėl dalyvavimo grįsto vertinimo būdo panaudojimo Lietuvoje.

F PLENARINĖ DISKUSIJA: Inovacijų vertinimo ateitis

Įvadas į viešąją ekspertų diskusiją

Simas DUNAUSKAS

Mokslų ir studijų stebėsenos ir analizės centro (MOSTA)
inovacijų politikos analitikas

LIETUVA

Sumani specializacija Lietuvoje: procesas, prioritetai, stebėseną ir pirmieji rezultatai

Šiame pristatyme bus apžvelgiama Lietuvos sumanos specializacijos strategijos kūrimo procesas, jos stebėseną ir pirmieji rezultatai. Lietuvos sumanos specializacijos kūrimo procesas truko dvejus metus: prasidėjo 2013 m., o baigėsi 2015 m. Per visą šį laikotarpį buvo taikomas entrepreneriškos paieškos procesas ir kiti įvairūs metodai: analizės, prognozės, apžvalgos ir diskusijos su suinteresuotosiomis visuomenės, mokslo ir verslo sektorių šalimis. Šio proceso rezultatas – nustatytos šešios plačios prioritetinės kryptys ir išskirta 20 prioritetų.

Nepaisant daug žadančio sumanos specializacijos kūrimo proceso, įgyvendinimo etape susiduriama su sunkumais. Pagrindinė kliūtis sėkmingai įgyvendinti sumanos specializacijos strategiją Lietuvoje yra vėluojančios finansinės priemonės finansuoti mokslo ir verslo MTEP veiklas. Vis dėlto viena priemonė („Intelektas“) jau taikoma visu pajėgumu, o jos rezultatų analizė sudaro pirmosios sumanos specializacijos stebėsenos ataskaitos pagrindą. Kiti apžvelgiami rezultatai: Lietuvos dalyvių analizė „Horizontas 2020“ projektuose ir mokslinių publikacijų analizė.

Žilvinas MARTINAITIS

UAB „Visionary Analytics“ partneris ir
tyrimų vadovas

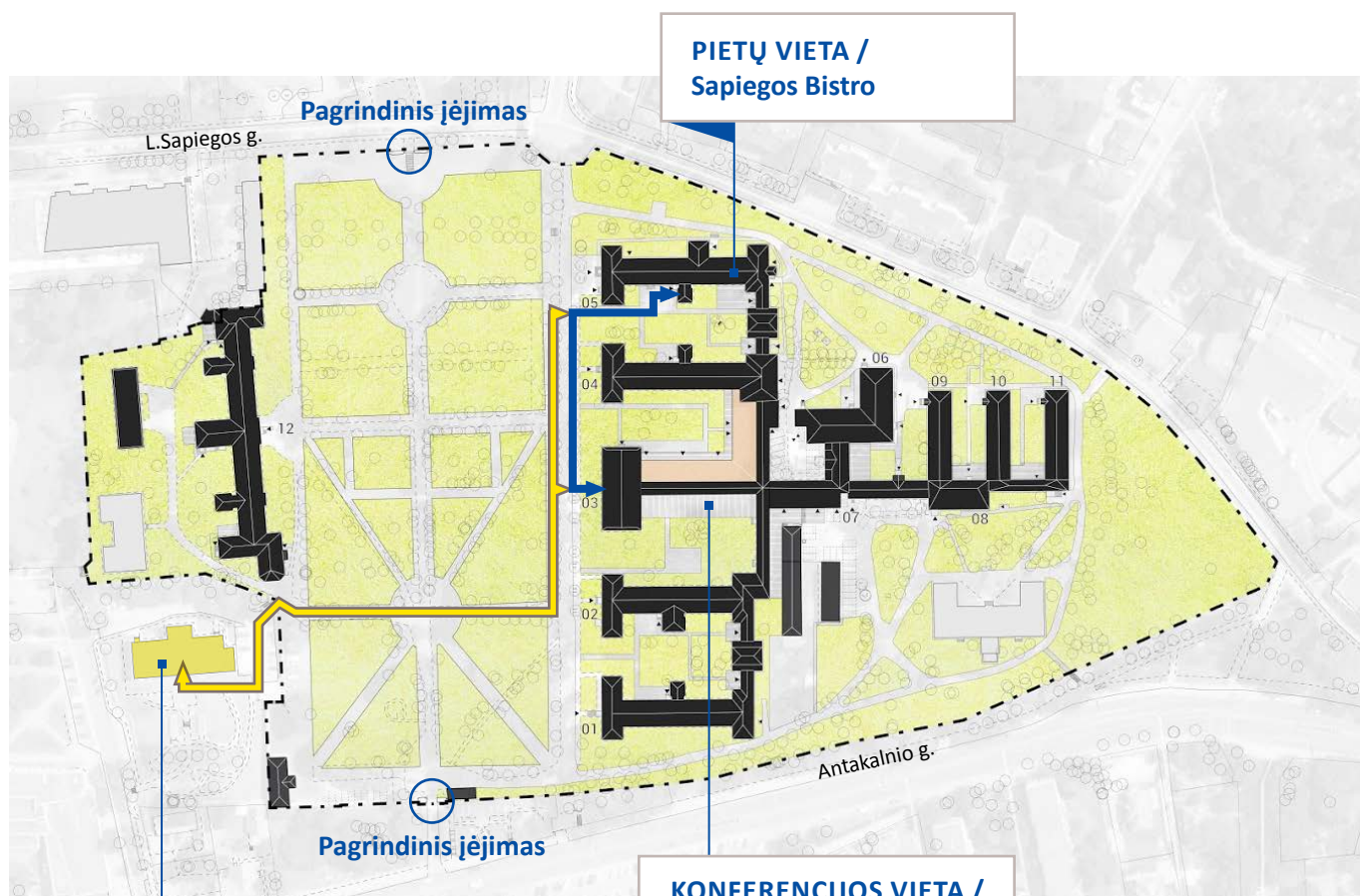
LIETUVA

Sumanos specializacijos strategijos Lietuvoje vertinimas: metodiniai požūriai

Sumanos specializacijos proceso įgyvendinimas grindžiamas entrepreneriškos paieškos logika. Nustačius MTEPI prioritetus, svarbu laiku identifikuoti, kurių iš jų įgyvendinimas neleis pasiekti laukiamo poveikio. Todėl sumanos specializacijos stebėsenos ir vertinimo sistema turi laiku pateikti informaciją, leidžiančią priimti sprendimus dėl prioritetų naikinimo, naujų prioritetų nustatymo ir finansinių išteklių perskirstymo. Šiame pranešime aptariama stebėsenos ir vertinimo sistemos metodika, logika ir pagrindiniai iššūki.

KONFERENCIJOS LOKACIJŲ PLANAS

Saugomų teritorijų nacionalinis lankytojų centras

C SESIJA: SOCIALINĖS PERSPEKTYVOS: iššūkiai ir galimybės

KONFERENCIJOS VIETA / Konferencijų centras

B SESIJA: EKONOMINĖS PERSPEKTYVOS: iššūkiai ir galimybės

→ Sekite geltoną spalvą

→ Sekite mėlyną spalvą